

RECERCA

81

JESÚS

Llorenç Sagalés

JESÚS

LLORENÇ SAGALÉS

Per aproximar-nos a la figura de Jesús, ho farem en tres parts. En la primera farem una mica de metodologia: com aproximar-se a Jesús. La segona i la tercera part van juntes, consisteixen en agafar, literalment, Jesús com a Déu i com a home. Intentarem dibuixar la seva figura tal com Ell s'ha volgut presentar, no com a nosaltres ens agradaria.

Metodologia

Jo em preguntava com aproximar-nos a la figura de Jesús sense fer el ridícul. És a dir, com aproximar-s'hi amb la frescor dels inicis del cristianisme, que és el que ens interessa. Com endinsar-nos en la seva persona sense banalitzar-la de forma simplista, presumint que ja el coneixem, com a vegades pretenem els d'una certa tradició. O com accedir al seu misteri amb respecte, amb pudor, sense prejudicis, nosaltres que som il·lustrats i moderns, i que sovint estem de tornada de no haver estat enlloc.

Penso que cada època acostuma a tenir alguna imatge tòpica o típica de Jesús, positiva o negativa, tant se val. I cada època té la temptació de reduir, de desfigurar el rostre de Jesús, segons les modes del moment. La meua àvia deia que qui es casa amb la moda, de seguida es queda vidu. S'ha de vigilar de quina moda depens. A vegades són també pitjors els amics que els enemics, és a dir, els qui creuen que en saben massa de Jesús tenen més perill de desfigurar la seva imatge que els qui reconeixen que no en saben més. Per això, els qui som d'una certa tradició hem de vigilar de no fer relliscades. Quasi sense adonar-nos, accentuem alguns dels aspectes particulars de Jesús que ens atreuen o ens resulten simpàtics, i silenciem d'altres perquè ens inquieten o incomoden. Això ho fem tots, conscient o inconscientment.

I, molt sovint, projectem sobre la figura de Jesús els nostres desitjos i passions, les nostres pors, les nostres mancances. No és estrany que les simplificacions sobre la seva persona s'hagin multiplicat aquests darrers cent anys; i, a vegades, convivint diferents deformacions en un mateix període. En citem unes quantes:

- El Jesuset d'estampeta, dolç i ensucrat, des de finals del XIX, però que ha perviscut fins pràcticament al Concili Vaticà II.
- El savi, un Jesús savi, sever, distant, una mica lliberal, progressista i petit burgès, que va donant lliçons. També ha perviscut, sobretot després de la guerra.
- El típic revolucionari, compromès políticament, el Che Guevara. Jesús estava dibuixat d'aquesta manera durant bona part dels anys seixanta en el meu col·legi salesià on anava de petit.
- El hippy contracultural i molt lliure afectivament, una mica efeminat també, de cabells llargs i encantador.
- L'intel·lectual, que deixa els interlocutors sense paraula i en evidència.
- El somiador, ingenu, idealista, que el món se l'haurà tret del damunt.

- Un espiritual, que no tocava de peus a terra, una mica New Age, orientalista, sincrètic, gnòstic, que ha reunit partícules de totes les grans religions i filosofies.
- O també la figura d'un home com els altres, un simple home, no cal Déu, per suposat. Del Transcendent ja ens anem oblidant des de fa segles. Un home com els altres, bona persona, sensible, però que el mal del món l'haurà tornat boig. També ha estat una figura freqüent.

Totes aquestes imatges deformadores de Jesús tenen alguna cosa de veritat, no són falses absolutament totes elles. Però tenen una cosa semblant en la seva insuficiència, i és que totes pretenen atrapar, empresonar Jesús amb els seus mètodes i instruments, en comptes de callar i escoltar-lo en silenci. I, per això, són imatges que s'assemblen massa a nosaltres mateixos, a les nostres fòbies o a les nostres seduccions.

Per això, la figura de Jesús (i aquest és un punt essencial d'aquesta primera part) no es deixa capturar si no és renunciant prèviament a captar-la, de manera sistemàtica, com qui pretén anar de cacera amb els nostres savis mètodes. Es tracta, el que jo proposo aquí, simplement de deixar que es presenti tal com Ell s'ha volgut manifestar, i no intentar tant adaptar Jesús a nosaltres, com adaptar-nos nosaltres a Ell. A fi de comptes, tot encontre personal autèntic ¿no té quelcom d'això, en qualsevol persona?

Jesús no es deixa conquerir ni dominar per nosaltres, ni pel nostre esforç. Si ens apropem a Ell com si fos un objecte de coneixement..., estem perduts. L'accés a Ell queda tancat a tot afany de possessió o de dependència, que encara és pitjor. Al contrari, l'aproximació a Ell demana una actitud prèvia d'acollida i d'hospitalitat, per tal d'aprendre a rebre'l com un regal. Això és imprescindible per a una bona percepció. Per això, Jesús se sostreu a la psicologia per introduir-se en el misteri, de manera que com més ens acostem a Ell, més tindrem la impressió que se'ns escapa, i que cada cop el coneixem menys. Això és l'irritant de Jesús, però serà signe que la cosa va bé, que estem en el bon itinerari.

Hi ha una dona mística suïssa de mitjans del segle XX, Adrienne von Speyr, que diu: «Amb la claredat creix el misteri, no minva». És a dir, quan més aprofundim en algú, i també tractant-se de Jesús, en comptes de reduir-se i explicar-se el misteri, el que fa és créixer, augmentar de forma infinita, perquè hi ha densitat, perquè hi ha profunditat, fins al punt que quan creiem que ja l'hem comprès i explicat, és senyal segura que se'ns ha esfumat pels forats de la xarxa que li havíem llençat per pescarlo. Hi ha un autor alemany, que m'agrada molt, Novalis, que diu: «Els mètodes són xarxes». O sigui, tu lences la xarxa i té uns forats determinats. Segons els forats de la xarxa pescaràs el que tu vols. Doncs bé, ¿vols dir que teníem la xarxa adequada per pescar de veritat a Jesús o a qualsevol realitat densa? Tens uns forats tan grossos que, evidentment, pescaràs el que tu voldràs, però t'han travessat milions i milions de corpuscles de peixos petits. Tenir la xarxa adequada és fonamental, com a mètode, per a qualsevol aproximació a una realitat densa, de qualitat. O, com diu sant Pau, amb una frase que m'agrada: «Qui afirma que ja coneix Jesús, encara no ha començat a conèixer-lo com és degut». De manera que ens acostem a Jesús els qui no el coneixem, perquè si ja el coneguéssim, no caldria. Els qui siguin molt savis, que ho deixin córrer, que aquí no aprendran res.

D'aquesta mirada de deixar que Jesús es presenti tal com Ell s'ha volgut manifestar, es desprenen dues actituds fonamentals per a la contemplació de la seva figura. La primera és la disponibilitat per a l'encontre amb Ell. Sembla molt evident, i no ho és gens. No anem a la conquesta, anem a l'acollida. No anem a la captura, sinó a donar hospitalitat. Tal com es vulgui presentar. Si Jesús no és un simple objecte d'estudi, d'anàlisi formal, ni de simple investigació o especulació, aleshores la nostra aproximació a Ell no ha de ser, ni pot ser neutral, ni asèptica; no pot ser imparcial. Justament perquè es presenta com un vivent, no es tracta tant d'adquirir només informació com de desprendre'ns de totes les nostres savieses prèvies, consignes, prejudicis, mesures, per tal de restar el més indefensos possible davant de la realitat. I si Jesús es presenta com l'amor en persona, només se'l coneix si estimes. No és un problema sentimental ni té res a veure en ser molt afectuós o no, però si tu no estimes, no percebràs l'amor. Això, que serveix per a qualsevol persona, també serveix per a Jesús.

Aquí no és la distància sensata, prudent i freda la que ens ajudarà a tenir perspectiva per a conèixer-lo, sinó el seu seguiment amorós. Qui el vulgui conèixer de debò, haurà d'anar darrere d'Ell. Només se'l coneix si el segueixes, si vas amb Ell,

si passes una estona amb Ell, veus on viu: «veniu i ho veureu» (Jn 1,35). Qui el vulgui conèixer de veritat ha d'aprendre a acompanyar-lo. Abans de res, abans de tenir les explicacions clares de qui és, cap a on va i què pretén. Per això, Jesús és perillós. No és beneïta l'afirmació. És cert, ningú pot rebre a Jesús, ningú pot rebre a Déu apropiant-se d'Ell, perquè Déu és, per essència, expropiació, desposseïció, i només se'l coneix i posseeix de veritat quan ens expropiem i deixem que ens expropiïn i entreguem als altres allò que som i tenim. Si Déu és expropiació, només el conec en tant que jo em vaig alliberant de mi mateix, em desprenco, em desposseeixo de tota la carcassa que sovint em rodeja.

Segona actitud i última, fonamental, i que es deriva de la primera: Més que aproximar-nos a Jesús, es tracta de deixar que Ell s'aproximi a nosaltres com vulgui, deixar que Ell mateix dibuixi les regles del joc, no jo. No som nosaltres, per si hi havia algun dubte, els que normalment busquem a Déu, sinó que és Ell qui ens busca i ens persegueix. Malgrat siguem tots molt encantadors, no som nosaltres, ni els més religiosos, els que ens hem enamorat de Déu, sinó que és Ell que s'ha corporat de la nostra bellesa i el que ha sortit al nostre encontre.

Per això, la nostra aproximació a Jesús no és més que una resposta a una iniciativa prèvia, amorosa, que ve d'Ell. El que fem aquí és estrictament un dibuix de la resposta a un enamorament previ que s'ha adreçat cap a mi. D'aquí que més que preguntar-nos com i per què enamorar-nos d'Ell, quelcom que pot venir més endavant, la pregunta que ens acompanyarà de fons és: com i per què s'ha enamorat Jesús de nosaltres? Què carai ha vist? Vols dir que no s'enganya com un babau? Aquesta és la sorpresa. Per això també, més que presentar Jesús tal com jo l'estimo, el que faré serà presentar tal com Ell ens estima, tal com Ell es manifesta.

Si a vegades sembla tan llunyà de nosaltres és perquè en el fons s'ha apropiat massa. Jo penso que el que provoca la sensació de distància, d'absència o, fins i tot, la sensació de vertigen davant de Déu, no és perquè s'hagi allunyat o estigui massa lluny, sinó perquè s'ha apropiat massa. El que aclapara, el que abrusa és la proximitat de Déu, no la seva llunyania. El que ens fa por, no és que no hi sigui, sinó que hi sigui massa, un excés de presència.

Penso que el que inquieta i el que molesta de Jesús no és tant que no hi sigui, sinó que s'hagi presentat enmig nostre, al llarg de la nostra vida, però mai com l'hauríem desitjat.

Aquesta és la qüestió del mètode. Ara entrem en les altres dues parts. Intentaré primer que Jesús parli per si mateix, i s'aproximi a nosaltres tal com Ell s'ha volgut manifestar a través de la seva vida oculta, dels trenta anys, a través de l'encarnació, de la passió, la mort, la resurrecció..., que ens ha transmès la Sagrada Escripura, sobretot en aquesta meravella, fins i tot literària i desconeguda que són els evangelis.

Com es presenta Jesús

El primer aspecte que desconcerta i escandalitza de Jesús és la seva pretensió. Jesús té una pretensió extraordinària i boja, que és la de ser Fill de Déu, com el qui ha estat des de tota l'eternitat amb el Pare. Es presenta així, co-creador amb Ell, per l'Esperit. Jesús, als evangelis parla amb una autoritat que desarma. Es posa per damunt de les coses més sagrades: el dissabte, la Llei, el temple... i es presenta Ell mateix com el contingut del missatge. No només és el qui anuncia, sinó que Ell és l'anunciat. Ell és el missatge, la seva mateixa persona. Darrere d'Ell, diu, ja no ve ningú més. Ell crida a qui vol, amb una llibertat suprema. I no són els homes a la pràctica els qui decideixen seguir-lo, sinó que és Ell, Jesús mateix, el qui decideix sempre sobre l'home. Té frases sonades: «Jo soc el camí, la veritat i la vida»; amb Ell, «el Regne de Déu ja és aquí»; i es fa seves les paraules d'Isaïes: «Els cecs hi veuen, els sords recuperen l'oïda, els coixos caminen, els leprosos queden nets, els pobres són evangelitzats, i els morts ressusciten». Més encara, Ell és la resurrecció, no només ressuscita sinó que es presenta com: «Jo soc la resurrecció i la vida». La seva carn i la seva sang pretenen alimentar el món. «És el pa que dona la vida al món», diu d'Ell mateix. «I qui s'acosta a mi, mai més no tindrà set», diu. És la llum que ha vençut les tenebres, aquella en qui tots els homes poden trobar el repòs. Digueu-me, ¿qui és aquest home que s'atreveix a parlar així? Això no té res a veure amb els grans fundadors de les grans religions. Què lluny estem amb Jesús de la millor saviesa de Buda, de Mahoma o, millor encara, dels Vedes, sempre tan ponderats i ricament mesurats. A Jesús ningú no el mesura, Ell és la mesura de tot i de tots. És com foc, i qui s'acosta a Ell s'acosta

al foc. Diu en un passatge de sant Lluc: «He vingut a calar foc a la terra i com desitjaria veure-la cremar», diu provocativament.

Ell veu el fons del cor de tots els homes. No es guia per les aparences. I amb la seva sola presència fa aixecar tots els dimonis que no suporten la veritat. Ell arrenca la màscara del món. Ningú que ha estat mirat per Ell, no podrà dir mai que no l'ha vist. ¿És estrany que el vulguin eliminar, que el vulguin aniquilar ja ben aviat a la seva vida pública? És que Jesús és l'innocent que carrega les culpes de tots els homes, en intercanvi de lloc. Perdona (perdonar només ho fa Déu) amb desmesura i pretén que tots descansin en Ell. Millor, pretén que tot passa per Ell, tal com diu l'evangeli de sant Joan: «Ningú no va al Pare si no és per mi».

O és Déu o és un psicòpata. O és Déu o està boig. Però s'ha de triar. No hi ha entremig.

Parla d'un amor excessiu, fins i tot inhumà, desmesurat, sobreabundant, amb una autoritat que no és d'aquí, que no és d'aquest món. És tan compassiu i misericordiós, sobretot amb aquells que el món rebutja i menysprea! Ell mateix és

l'amor i viu en unió íntima amb el Pare. Canta l'amor als enemics i convida a donar la vida pels altres, en especial pels inadequats, pels qui no s'ho mereixen als ulls dels qui es consideren justos i bons.

És tan urgent el seu missatge que no sembla mai tenir pressa, però la seva bellesa és arrabassadora i convida a canviar de vida. Les seves paraules i els seus silencis són sempre punyents i precisos. I durant la Passió i la Mort mantindrà una serenitat, una majestat i una grandesa d'ànima que travessen l'espai i el temps. Pretenen jutjar-lo però, de fet, al llarg de la Passió, en comptes de semblar una víctima, és Ell qui sembla jutjar el món. Com sorprendre's que tots el vulguin abandonar. Si fins el Pare l'abandona a la creu abans de morir, traït pels seus seguidors, els qui formaren la primitiva església. Jesús és tan pur que és perfectament transparent davant de Déu, no hi ha taca, cap ombra de pecat. Acompleix sempre la voluntat del Pare, dona tot el que rep, i el seu anunci és la veritat que ha rebut del Pare: l'amor entre els dos, entre el Pare i el Fill, que és l'Esperit.

Jesús ha vingut a donar testimoni de la veritat, però els homes preferiran restar en la mentida. La seva simplicitat i transparència són tan profundes! Diu: «Qui em veu a mi, veu al Pare». Que per la seva autenticitat, aquests elements de simplicitat i senzillesa i transparència, es faran incomprendibles als homes, i els pobres deixebles, habitualment, queden desconcertats, no entenen res.

Ningú ha parlat com Ell però el món no l'ha conegut. I les tenebres que rodegen Jesús intentaràn desesperadament ocultar-lo als ulls dels homes. Però no s'adonen que en conspirar per matar a Jesús, no faran més que permetre-li mostrar fins a quin punt ens estima, donant des de la creu glòria a Déu. Ningú té un amor més gran que aquell que dona la vida pels seus amics.

Si l'amor, que és Jesús, va a buscar sempre al més perdut i allunyat, llavors, quan més es rebutja i es menysprea a Jesús, molt més aquest amor que és Jesús sortirà a la recerca dels qui el defugen per divinitzar-los i fer-los participar de la comunió divina. Si un no vol que Jesús mai li compliqui la vida, el millor és fer-li veure que ja el segueixes, però que no ho sembli gaire, perquè com més et resisteixis a Ell, pots estar segur que més et perseguirà al llarg de la vida, de maneres insospitades, no necessàriament conscients.

La pobresa de Jesús

Ara bé, d'aquesta pretensió divina de Jesús que hem descrit, l'inaudit, el sorprenent és que s'ha volgut manifestar no malgrat, sinó gràcies a, a través de la pobresa humana més radical. Això és el desconcertant per a tots els temps. S'ha volgut i ha pretès manifestar-se com a Déu a través de la insignificança de la pobresa humana, submergint-nos en aquesta pobresa. L'impensable de l'amor absolut de Jesús en l'Encarnació és que s'expressa a través de la seva vida, de la vulnerabilitat, de la discreció, en la renúncia a tota voluntat de poder o de domini en aquest món. Nosaltres, si fóssim Déu, mai ho hauríem fet així, això segur. Per a mi és una de les mostres que és Déu. Mai hauríem fet això nosaltres; tal com som, hauríem buscat una manifestació extraordinàriament espectacular i, a més, amb bones intencions. Jesús, Déu fet home, ve al món amb una pobresa aclaparadora. Ell porta la salvació, però només per a

transmetre-la. Per si mateix no té res. És un ésser totalment expropiat, confiscat, que per no tenir, no té ni doctrina. Diu a sant Joan: «La meva doctrina no és meva, sinó del qui m'ha enviat». És clar que la doctrina és Ell mateix, és la seva persona, però Ell mai no es reserva sinó que s'entrega sense límits. La diferència entre Déu i nosaltres és que nosaltres sempre ens reservem, fins i tot amb la gent que més estimem, per simple finitud. En canvi Déu, i per això és Déu, és aquell que mai es reserva res de si, sinó que sempre es vessa, i completament. Per dir-ho així, sempre està ple, perquè contínuament es vessa.

I els qui el reben, els qui reben el seu do són tots els pobres en sentit bíblic, els qui trobem a les Benaurances i amb els qui Jesús s'hi troba tan bé. Aquí hi ha els petits, els malalts, els qui ploren, tots els sofrents, els qui pateixen persecució per causa de la justícia... Aquí hi ha també els pecadors perquè són pobres davant de Déu. Diu: «El Fill de l'home ha vingut a buscar i a salvar el que estava perdut». Que nerviós s'acostuma a posar Jesús amb els hipòcrites i fariseus de cor endurit que es pensen ser justos i, en canvi, quina paciència i simpatia experimenta amb els publicans i les prostitutes. És que l'evangeli només és Bona Notícia per als pobres.

Jesús és tan senzill... En Ell mai hi ha segones de canvi. És dolç i humil de cor, sense encarcament. Parla i actua amb una simplicitat i frescor acabades d'estrenar i s'abandona confiadament com un infant a les mans del Pare. Li agrada abraçar i rodejar-se de nens, tan políticament incorrecte que seria ara. «Si no us feu com els infants no entrareu al Regne dels cels». Toca els leprosos, cosa completament prohibida. Es deixa besar per les pecadores sense por de les murmuracions i els ultratges. Els seus parents li diuen que està boig. I molts pensen que és un ingenu, i tenen raó, però la seva ingenuïtat és d'un altre món, és per excés de netedat, per excés de llum. «Ningú m'ha mirat mai així» diu un personatge parlant d'Ell.

Plora espontàniament pels amics desapareguts, com Llätzer. O es commou fins a les entranyes per una dona que ha perdut el seu fill, com la vídua de Naïm. Però, malgrat que mai no acostuma a riure sorollosament, té en canvi una alegria estranya i permanent que sempre l'acompanya. Els evangelis estan plens d'ironies. I un dels seus millors encants, cosa que desconcerta als qui el segueixen, és la seva

renúncia a l'ús de mitjans espectaculars, la renúncia, com he apuntat al principi, a tota voluntat de domini. És veritat que fa alguns miracles, però Ell es troba més còmode i prefereix sempre l'anunci discret i íntim en la calidesa dels amics.

És brillant en el diàleg, però no es defensa mai ni es queixa mai de res. S'ha passat trenta anys de vida oculta a Natzaret. El posa malalt l'exhibicionisme i, encara més, l'èxit. Li atreu la nit per anar a la muntanya a pregar al seu Pare, però no sap dir que no mai i és un ésser per als altres, desposseït, oblidat de si mateix.

Als qui el volen seguir els avisa no només de les dificultats que tindran, sinó també diu que el negaran i el traïran, però que no es desesperin en la foscor. És que les seves exigències de seguiment són inaudites i, aparentment inhumanes. Vendre-ho tot, deixar-ho tot, renunciar a tots els béns, repartir-los entre els pobres, no acumular res a la tenda, ni deixar-se captivar el cor per les coses passatgeres, sinó més aviat deixar-se robar de bona gana, sense reclamacions ni angoixes, perquè estem en mans de Déu i tot el que tenim ho hem rebut. Tu no ets teu, ets d'un Altre.

Aquestes exigències desmesurades, amb la invitació al despreniment fins a l'extrem, només poden tenir un pressupòsit: que el propi Jesús sigui el pobre per excel·lència. ¿Com podria convidar al despreniment si Ell no fos l'absolutament després? El seu empobriment, des de Betlem fins al Calvari, vol un despullament, una nuesa creixent, per manifestar que Ell, Jesús, resta abandonat i alimentat només per gràcia. El seu únic aliment és fer la voluntat del Pare. I com que es deixa menjar pels homes, ¿com podria estimar-nos fins a l'extrem amb la màxima solidaritat sense intercanviar el seu lloc pel dels pecadors, carregant les seves culpes? Déu meu, nosaltres?, si ja prou feina tenim en carregar les pròpies! Pretendre carregar les culpes de tota la humanitat, de tota la història, abans i després d'Ell, fins al final dels temps...!

Més que solidaritat, per tant, el misteri de Jesús és el de substitució per tots nosaltres. Ell voldria estar al lloc de tots els sofrents. Aquest amor sense límits és el que el portarà a la creu, per tots nosaltres, obedient fins a la mort, i humanament la sensació serà la d'una vida marcada per la inutilitat, una vida fracassada, perquè tots el deixaran i l'abandonaran en un infern de solitud. Diu en un moment dramàtic, poc abans de començar la Passió: «M'han odiat sense motiu». Igual que el veritable amor, l'autèntic, és gratuït, no té motius (t'estimo perquè t'estimo), l'odi és anàleg. L'odi veritable, l'autèntic, el maligne de veritat, no necessita motius: t'odio perquè t'odio. Sense motiu, no del tot però, a Jesús l'odien i el rebutgen fins a aniquilar-lo perquè és bo; si fos dolent no l'haurien aniquilat. El que abrusa i el que ens desconcerta, el que ens despulla a tots i ens desemmascara és l'excés de bondat. El qui estima gratuïtament també el món l'expulsa frívolament perquè no suporta la mirada de l'innocent. A poc a poc, Jesús, com un captaire del nostre amor que quan l'escupen respon amb un petó, és conduït com un anyell a l'escorxador. Però el sorprenent és que la seva mort, en la pobresa més absoluta, és anunciada per Ell mateix al llarg de la vida pública com una victòria, com un triomf.

Al llibre de l'Apocalipsi, hi ha una frase de síntesi: el derrotat és el vencedor. És veritat que ha vençut com un anyell degollat, clavat a la creu. Aquesta és la victòria. Però el derrotat és el vencedor, al revés del que pensa el món, que està convençut que el món és dels cínics. Més tard, els seus pobres deixebles, que formen l'Església primitiva, també l'imitaran. Els mateixos que l'han traït el seguiran a la creu. Però

Ell només els ha demanat, abans de morir, una cosa, que es deixin rentar els peus per Ell. És a dir, que li permetin, que li consentin morir d'amor per ells, en definitiva, que es deixin estimar fins a l'extrem per Ell. En l'evangeli de sant Joan, a l'últim sopar no hi apareix l'Eucaristia; és l'únic dels quatre evangelis on no hi apareix. L'equivalent és el rentament dels peus, és l'Eucaristia simbolitzada molt bé, molt gràficament, per l'evangelista sant Joan. Deixar-se rentar els peus, el desafiament que reben Pere i tots els deixebles, el que vol dir és deixar-se estimar fins a l'extrem per aquest amic que és Jesús, que vol donar la vida per mi. Deixar que Ell mori per mi, que Ell carregui les meves culpes, Ell que és innocent, que no s'ho mereix, l'únic que no s'ho mereix. Això és l'entrada a la vida de fe. Ser cristià és saber-se estimat d'una forma totalment incommensurable i gens merescuda per Algú que s'ha volgut entregar completament a mi, i jo em deixo estimar. Això és ser cristià.

D'aquí a tres dies, els pobres deixebles veuran que l'amor era molt més fort que la mort. Això és la resurrecció. I hi ha un passatge al Càntic dels Càntics, molt atrevit, al final del capítol 8, que diu: «L'amor és tan fort com la mort». Doncs l'evangeli fa un salt, fa un pas més. L'amor és més fort que la mort, no és igual de fort, ho és més. Un amor que no ressuscités els morts, no mereixeria la paraula amor, perquè l'amor o és etern o és focs artificials.

No em digueu quin estil! Així és com es presenta Jesús. Jo m'he limitat a dibuixar com es presenta en els evangelis. Els dos aspectes que hem descrit de l'aproximació de Jesús a nosaltres, la pretensió divina absoluta de ser Fill de Déu, i la pobresa humana absoluta, configuren el misteri de la seva persona.

És la paradoxa. Jesús és una paradoxa de la glòria en la humilitat. La glòria no és malgrat la humilitat o a pesar de la creu, sinó que és en la creu, perquè és on es manifesta fins a quin punt ens estima; és la glòria. La glòria és l'amor. Per això, l'omnipotència de Déu es manifesta sobretot en la impotència de la creu. Aquesta és la paradoxa cristiana, per qui la vulgui escoltar, tal com s'ha volgut presentar. Quan diem: «Oh, Déu Pare totpoderós», la omnipotència... Déu només és omnipotent en una sola cosa, només en una, l'amor, la resta és secundari, no és omnipotent. És omnipotent només en la seva substància, en la seva essència, que és l'amor.

Per això només es reconcilien aquests dos aspectes que hem dibuixat en l'abandó del Servent Sofrent: Jesús en mans del Pare, en el seu deixar fer al Pare i al seu amor, que és l'Esperit, en la despossessió absoluta. I, per això, la figura de Jesús que hem dibuixat, només es deixa percebre del tot, només es deixa captar si permetem que es vagi amagant en el misteri trinitari, que no és gens superflu. Què haurem fet amb el misteri trinitari? Aquest captar no possessiu sinó receptiu, en el deixar anar a Jesús perquè es mostri tal com és, és el que anomenem creure, és la fe, fe en l'amor de Jesús a nosaltres. Aquell element decisiu per al coneixement del mateix Jesús. Com deien els medievals: «Vull creure per comprendre». ¿Es pot conèixer algú de veritat, i no només a Jesús, sense confiar-hi i estimar-lo?

A l'evangeli de sant Joan hi ha tres paraules que són sinònimes: fe, coneixement i amor són substituïbles completament. Si a qualsevol frase de l'evangeli de Joan es canvien, sempre són bones, sempre són correctes. Només coneixem aquell a qui estimem i aquell en qui confiem. Això per a l'amistat és fonamental. Si tu de veritat vols conèixer algú, no n'hi haurà prou amb qualsevol anàlisi formal de totes les menes, no molestarà, però serà fonamental que confiïs en ell, d'alguna manera, per endavant, amb risc d'equivocar-te... i estimar-lo, però no sentimentalment sinó en el fons de l'ànima, tal com Jesús ha estimat.

